

Klepel september 2022

Fotobiënnale Wieringen

Dit nummer van de Klepel verschijnt terwijl de gedenkwaardige zomer van 2022 ten einde loopt en de prachtige eerste Fotobiënnale op ons Wieringen halverwege is. Ze zal worden besloten op zaterdag 10 en zondag 11 september met een cultureel weekend en open monumentendagen. Een “Museum-KOP vol Erfgoed & Cultuur”, zo heet het, omdat de ‘Noordkop’-gemeente Hollands Kroon -- waar Wieringen sinds 2012 toe behoort -- nu 10 jaar bestaat. Reden voor de gemeente om uit te pakken met “Kolder in de Kop”.

De aftrap tot de Fotobiënnale werd op zaterdag 6 augustus gegeven in een volle Michaëlskerk (één van de vijf locaties van de biënnale) door wethouder Robert Leever, door Ellen Claus en door fotograaf Kenneth Stamp en Valentine de Haan. De meeste van de aan de tentoonstelling bijdragende fotografen, zowel profi's als amateurs waren aanwezig. Daartoe behoort ook de fotograaf wiens werk in ons museum wordt geëxposeerd: Marco Bakker.

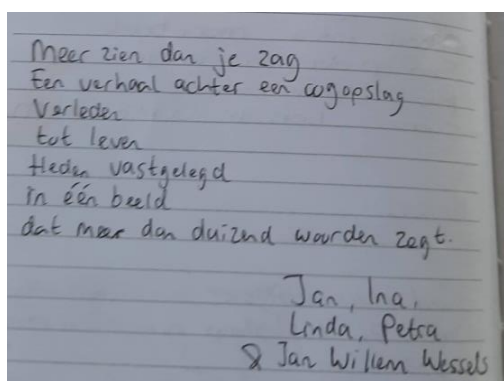

Eén van de foto's van Marco Bakker, zowel op de expositie als in het Grote Palingboek

Van meet af aan (en geholpen door het schitterende weer) bleek de biënnale succesvol te zijn. Talrijke fietsers, wandelaars en automobilisten hebben op één of meerdere dagen, gewapend met een passepartout (gedeelten van) de route gevolgd. Voor onze vrijwilligers die het allemaal in rechte banen moesten leiden, was het best een klusje! Maar gelukkig hebben vele ervan niet geaarzeld om op meerdere dagen bij te springen, waardoor het bezoek aan zowel de fototentoonstelling als het museum vrijwel probleemloos verliep.

Zondagmiddag 21 augustus heeft fotograaf Marco Bakker (met tektschrijver Robert van den Broek) een lezing verzorgd over de totstandkoming van zijn nieuwste uitgave: Het Grote Palingboek. Daarin wordt het hele verhaal van de paling geschetst, van het begin in de Sargassozee tot aan zijn terugkeer aldaar (hoewel dat onzeker is). Er is namelijk nog veel mysterie rondom de paling, een ‘voorwereldlijk’ dier, dat van onschatbare waarde is voor onze cultuur, welvaart en tradities. De bijbehorende foto's schetsen een beeld van de ambachtelijke palingsector en van campagnes voor een duurzame toekomst.

Beelden uit het Grote Palingboek zijn gedurende de FotoBiënnale Wieringen te bezichtigen in Eilandmuseum Jan Lont. Ook het boek zelf is nog in het museum verkrijgbaar (€ 34,50).

2

V.l.n.r.: de banner op het erf; Anny Kempeneers en Els van der Kleyn (Michaëlskerk) zien toe op de ietwat gecompliceerde uitgifte van de passepartouts; het mooie warme weer nodigt gastheren Gerrit Voos en Fred van Putten uit naar buiten.

Op de darsk hangen portretfoto's van de laatste Zuiderzeevissers uit Enkhuizen. Daarnaast: foto's van de opening van de Fotobiënnale en van het openingswoord van wethouder Robert Leever.

Cultureel weekend en Open monumentendagen

In het laatste weekend van de Foto-biënnale, op 10 en 11 september, vinden ook de Open Monumentendagen plaats, zodat we een compleet cultureel weekend kunnen beleven. We hebben op beide dagen een mooi programma, van 10 tot 17 uur, passend in de 'Kolder in de Kop' waarmee de Gemeente Hollands Kroon haar tienjarig bestaan viert. Bovendien vindt er op zaterdagavond vanaf 20.00 uur avond- en nachtprogramma plaats.

En vergeet niet: de Wieringer Vishandel Bert Mulder bakt twee dagen lekkere verse vis! In het algemeen kan de mensen in het kader van de Open Monumentendagen onze regionale en gemeentelijke trots, de museumboerderij, beeld bij uitstek van Wieringer erfgoed gratis bezoeken. Daarin, in het uutlid, bevindt zich (tot eind 2022) de fraaie thematentoonstelling: *"Naaldkunst van weleer"*.

Inhoud van één van de vitrinekasten in het uutlid, waarin de expositie 'Naaldkunst van weleer' tentoongesteld is. Hier zie je enkele proeven van handwerk van Jo Daan (foto) die rond 1950 een promotieonderzoek naar 'Wieringer land en leven in de taal' heeft verricht. Een mooi staaltje erfgoed!

De schrijver Han Voskuil, ooit werkzaam in het P.J. Meertensinstituut waar ook Jo Daan werkte, heeft in zijn boekenreeks 'Het Bureau' (óók cultureel erfgoed!) Jo Daan gepersifleerd in het wat ongemakkelijke personage van Dé Haan. De rechterfoto toont dat 'Jo Daan' (middenin de stapel) nog altijd gelezen wordt.

Tevens kan men nog de prachtige expositie met foto's van Marco Bakker bekijken in het kader van Foto Biënnale Wieringen, "Kroongetuigen Hollands Kroon". Daarnaast laat de *"Wieringer Kunstuitleen"* zien wat zij in huis heeft.

Wie wil er bakken?

De laatste jaren zijn er steeds vrijwilligers bereid gevonden om een taart, koek of cake te bakken voor de verkoop op de ambachtendag. Meestal zijn dat dezelfde personen, waardoor één van hen opmerkte waarom er niet meer mensen gevraagd worden. Dus bij deze: wie wil er bakken voor 10 of 11 september? Opgave graag keesirishos@gmail.com of 0227 591820.

In de moestuin een volle pruimenboom en in de keuken één van de vele taarten

Zaterdag 10 september begint de eerste open monumentendag om 10.00 uur in een grote tent bij de ontvangstruimte. Daar zullen de monumentendagen worden geopend, waarschijnlijk door wethouder Robert Leever, wethouder van cultuur van de Gemeente Hollands Kroon.

Natuurlijk hopen we op mooi weer. Valt het toch wat tegen, dan – niet getreurd – vinden onze gasten een beschutte plek op diverse plekjes in de boerderij, in de tent of in de rijtuigendoors. Voorts kan men wadsap proeven en kopen (reeds een voorschot nemend op de oogstfair van 9 oktober!)

Er zijn verspreid over de dag verschillende optredens:

om 10.30 en 13.00 uur, een optreden van de “Gesmeerde kelen” en om 11.30 en 15.30 uur: een optreden van de “Wieringer Dangers”. Tussendoor worden verhalen verteld door vrijwilligers van het museum.

Om 14.00 uur zal er een speciale kindervoorstelling “Wat ’n Wad” (ouders uiteraard welkom) plaatsvinden georganiseerd door Holland Boven Amsterdam en Visit Wadden, omdat het museum meedoet aan het programma ‘Kolder in de Kop’. Aanmelding niet nodig; toegang gratis.

’s Avonds vindt er, vanaf 20.00 uur een avond/nachtprogramma plaats eveneens onder auspiciën van Visit Wadden en Holland boven Amsterdam.

Om 20.00 uur is er een presentatie over de maan en sterrenhemel door Peter van der Dries, en om 21.00 uur is er hopelijk een workshop fotografie.

Op de Donkerste belevingsplek kan men sterren kijken met een nacht-telescoop. Voor het overige kan men de doorlopende Planetariumshow ‘Nacht van het Wad’ bekijken.

4

Zondag 11 september van 10 tot 17 uur begint **de Taan- en ambachtendag** met opnieuw de vele historische ambachten. Dan vind je overal op ons erf gasten die ons allemaal iets tonen van ons cultureel erfgoed. Je kunt in elk geval rekenen op de komst en aanwezigheid van een imker, van een smid, van een stoelenmaker en van een restaurateur van klokken. Voorts kan je zien hoe kantklossen in zijn werk gaat en hoe raku gestookt wordt. Je kunt kruiden herkennen of midwinterhoorn blazen. En je kunt zien hoe men machinaal sokken breit. De wolgroep van het museum is dan ook weer actief o.a. met spinnen en viltten van wol. Daarnaast treedt het Viswijvenkoor ‘Dulle Griet’ uit Enkhuizen op om 11, 13 uur en 15.00 uur. En tussendoor zijn er diverse optredens van de “Wieringer Dangers”.

in het uuttid: twee foto's uit het Grote Palingboek

In memoriam Geert ten Have 1941 - 2022

Deze tekst werd door Paul Kühr uitgesproken tijdens de uitvaartplechtigheid op 2 augustus 2022.

Geert is jarenlang een enthousiaste en deskundige vrijwilliger geweest van Museum Jan Lont en namens het bestuur van het museum wil ik graag iets over zijn vrijwilligerswerk zeggen.

Hoe lang Geert actief is geweest voor het museum weet ik niet precies, wel dat hij er al was tijdens de renovatie van de boerderij en dat is bijna twintig jaar geleden.

Geert was een uitstekend rondleider, hij wist veel van de geschiedenis van Wieringen, van het boerenleven en van de gereedschappen die op de boerderij werden gebruikt.

Als iemand van een bepaald stuk gereedschap geen idee had wat het was en waar het voor gebruikt werd, of hoe je het moest vasthouden, kon je altijd bij Geert terecht. Hij bekeek het dan en met zijn karakteristieke stemgeluid kon hij je precies vertellen wat het was en waar het voor diende.

Daar had hij aardigheid in, want Geert was een echte leraar. Hij genoot van het vertellen van verhalen, vooral aan kinderen. Daarom deed hij ook met plezier mee aan projecten voor scholen. Dan leerde hij de kinderen om bonen te lezen en hoe zij ruilhandel konden drijven met allerlei producten die op Wieringen voor handen waren.

Aanschouwelijk onderwijs, daar was hij goed in.

De laatste jaren deed hij ook allerlei klussen rond de boerderij. Samen met Piet Duin maaide hij het gras en daarnaast hij zette zich in voor *Walking Wieringen by Night* dat ook de boerderij aandoet.

Geert had een duidelijke eigen mening en hij schroomde niet die kenbaar te maken. Met zijn soms afwijkende mening gaf hij je vaak stof tot nadenken en daarbij dwong hij altijd respect af.

Zo hebben wij Geert in de loop der jaren leren kennen: als een onmisbare kracht en inspirerende man die er altijd genoeg is schepte om je te helpen.

Geert, je was een geweldige vrijwilliger in ons museum. Dank je wel.

Giften en geschenken

Lia Doornik uit Hippolytushoef schonk ons een vrouwen kostuum voor de klederdrachtgroep.

Hieronder nogmaals een viertal tegeltjes. De vorige keer wisten we er niet goed raad mee. Nu wel, tenminste? We hebben er een doos vol van. Allemaal Wieringer woorden. Ze komen bij de Historische Vereniging vandaan, met de vraag erbij of er iemand is die weet waar ze vandaan komen of waar en wanneer ze gebruikt zijn.

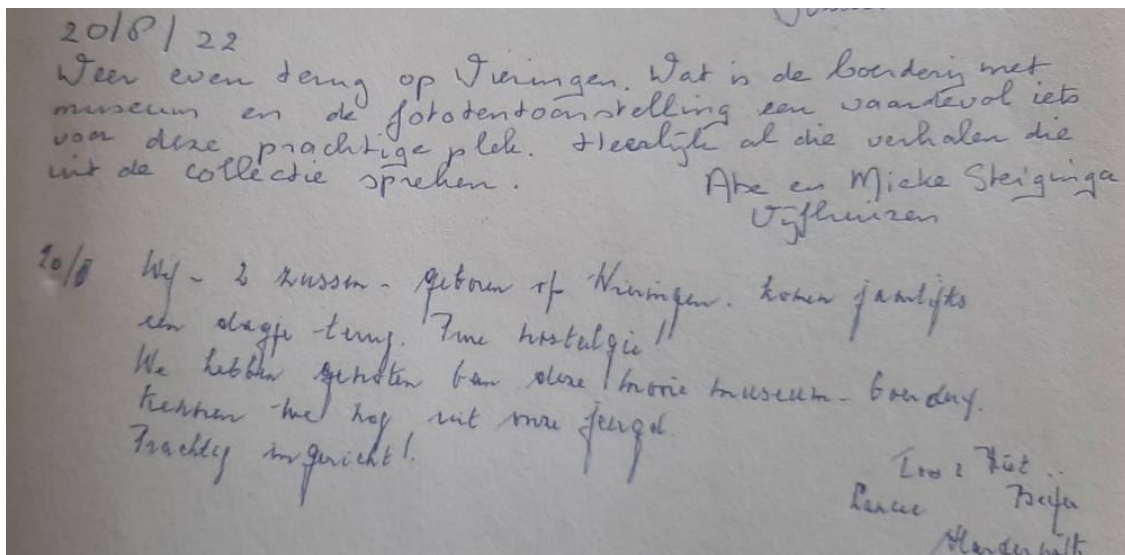
Het volgende kregen we van Berna Uythof uit Hippolytushoef. Dit is van haar overgrootmoeder Rotgans geweest. Waarschijnlijk dateert het dus al van ca. 1850, 1860. We hebben er ook een vraag bij: weet iemand waar het voor heeft gediend. Het is glas, zilver van buiten, goud van binnen. Ongeveer 15 cm hoog.

De goede gevers danken we hartelijk!

6

Gastenboek

Vistival 2022

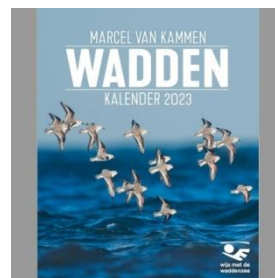

Tineke Osinga, Debora Spee, Bea Horstman, Jan Cazemier, en Els en Jaap Mostert in de kraam op de haven

Zuiderzee in beeld: films en verhalen

‘Zuiderzee in beeld: films en verhalen’ is een rondreizende audiovisuele tentoonstelling. Op 24 en 25 september is de tentoonstelling gratis te bezoeken in Gemaal Lely (Medemblik). Op 1 en 2 oktober doet de tentoonstelling tijdens de Maand van de Geschiedenis het Zuiderzeemuseum (Enkhuizen) aan. In het najaar gaat de tentoonstelling nog langs andere locaties. ‘Zuiderzee in beeld’ toont aan de hand van films van bekende regisseurs als Gerard Rutten, Joris Ivens en Bert Haanstra de maatschappelijke gevolgen van het Zuiderzeeproject en brengt de relevantie anno 2022 in beeld. Welke dromen moest de Afsluitdijk vervullen? Wat waren de gevolgen voor natuur en mens in het gebied? Wat is er van de beoogde grootse maatschappelijke transitie terechtgekomen op dit nieuwe land?

‘Zuiderzee in beeld’ geeft antwoord op deze vragen aan de hand van films geïnspireerd op het project en veranderde gebied, van de jaren 30 tot nu. Uw leden zijn van harte welkom om de tentoonstelling te bezoeken.

Waddenkalender 2023

Cadeautip. Fotograaf Marcel van Kammen – verkozen tot dé natuurfotograaf van het jaar - is de maker van de WADDENkalender 2023. Bestel de kalender nu via winkel.waddenvereniging.nl en profiteer tot 1 september profiteer van 10% vroege vogel korting (=28,75). De kalender wordt geleverd in november.

9 oktober: fruitmobielpers op de oogstfair

Op zondag 9 oktober a.s. wordt er een Oogstfair gehouden op het terrein van het Wieringer eilandmuseum Jan Lont, met als thema “Heerlijk, eerlijk en lokaal”. Vanaf 11.00 uur kan men er terecht voor zeep en kruiden, en voor verhalen en informatie over oude appel- en perenrassen.

Appels en peren worden verzameld door het Wieringer Wad-Sap collectief. Ze worden met de fruitmobielpers geperst tot heerlijk sap.

Meld je aan als je veel fruit hebt of met plukken wilt helpen, want iedereen die zo’n bijdrage levert, doet mee met het Wieringer Wad-Sap collectief en deelt mee in de opbrengst. De prijs van het persen wordt samen betaald.

De pakken van 5 liter zijn goed houdbaar, ook nadat ze aangebroken zijn.

Wilt u meehelpen, fruit aanleveren of meer informatie?

Meld u dan aan bij marja.pappot@xs4all.nl.

Ook als u geen fruit heeft is het museum een bezoek waard!

8

Recept voor Blote Billetjes in het Gras

een zomers erfgoedrecept uit: 'Lekker Wads' door Lodewijk Dros en Annette van Ruitenbeek

Ingrediënten: 600 g gezouten snijbonen, ½ potje witte bonen, 1 kilo kruimige aardappels, 2 dl melk, ½ theel. nootmuskaat, 1 theel. bouillonpoeder, peper versgemalen, 1 eetl. boter, azijn, zout.

Bereidingswijze: Kook de gezouten snijbonen in ruim water en giet ze daarna af. Zet de snijbonen opnieuw onder water en kook ze vervolgens in 10 minuten gaar. Breng in de tussentijd ook de geschildte aardappels met een beetje zout aan de kook. Na 20 minuten zijn ook deze gaar. Stamp de aardappels met een stamper fijn. Voeg melk, nootmuskaat, bouillonpoeder, peper en wat azijn toe en stamp alles tot een smeùige puree. Roer ten slotte voorzichtig de uitgelekte bonen en de snijbonen door de puree.

(Dit maakte mijn oma, het heette in Rotterdam overigens 'blote jongens in 't veld', HB)